# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2015, čj. 065918/2015/KUSK, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2016, čj. 48 A 44/2015 - 30, v řízení o námitce podjatosti soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jana Vyklického a soudců Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014, vznesené žalobcem v řízení vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 As 36/2016,

**takto:**

**I.** Žádost žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o námitce podjatosti **se zamítá**.

**II.** Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jan Vyklický **není** vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 As 36/2016.

**Odůvodnění:**

[1] Žalobce (stěžovatel) napadl kasační stížností ze dne 11. 2. 2016 výše označené rozhodnutí Krajského soudu v Praze. Podáním ze dne 1. 3. 2016 namítl podjatost soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jana Vyklického a soudců Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014.

[2] Nejvyšší správní soud stěžovatele přípisem ze dne 29. 3. 2016, čj. Nao 79/2016 - 16, vyrozuměl o složení senátu, který bude rozhodovat o námitce podjatosti, a upozornil jej na možnost namítnout podjatost tohoto senátu v propadné lhůtě jednoho týdne od doručení vyrozumění. Vyrozumění bylo stěžovateli doručeno dne 31. 3. 2016.

[3] Žalobce dne 6. 4. 2016 sdělil, že *„požaduje za účelem požadavku NSS ze dne 29. 3. tr. pod čj. Nao 79/2016-16 přiznat bezplatnou právní pomoc“*.

[4] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[5] Z uvedeného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou současně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[6] Stěžovatel v předložené věci však nesplňuje podmínku nezbytnosti zastoupení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku čj. 6 Azs 19/2003 - 45, při posuzování tohoto předpokladu je nutné zkoumat *„jak hmotněprávní charakter projednávané věci, tak osobnostní a faktické poměry včetně úrovně jeho legitimně očekávatelného a předvídatelného povědomí o hmotných i procesních právech, která pro něj z včas podané žaloby vyplývají*“.

[7] Nejvyšší správní soud zvážil, že řízení o námitce podjatosti není skutkově ani právně složité. Stěžovatel také doposud před soudy vystupoval zcela samostatně a využíval svých procesních práv. Byl navrhovatelem ve více než třiceti řízeních o námitce podjatosti před Nejvyšším správním soudem. Je proto v možnostech stěžovatele, aby taktéž sám hájil svá práva v řízení o této námitce podjatosti. Pro projednatelnost námitky podjatosti přitom postačí, pokud stěžovatel popíše poměr daného soudce k věci, účastníkům, případně jejich zástupcům, pro nějž pochybuje o jeho nepodjatosti. O tom byl poučen ve výše popsaném vyrozumění. Nedostatek zastoupení v řízení o námitce podjatosti stěžovateli nijak nebrání v přístupu k soudu.

[8] Jak nadto uvedl Nejvyšší správní soud v rozhodnutí čj. Nad 103/2015 - 190, zcela proti povaze možného uplatnění námitek podjatosti soudce by bylo zavazovat ustanoveného zástupce k tomu, aby namísto stěžovatele důvody pro vyloučení soudce z projednávání věci sám vyhledával.

[9] Není tedy splněna jedna z podmínek § 35 odst. 8 s. ř. s. pro ustanovení zástupce. Již se proto soud nezabýval druhou z podmínek citovaného ustanovení, tj. předpoklady pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků. Žádosti stěžovatele o ustanovení zástupce ze shora uvedených důvodů nevyhověl.

[10] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou podjatosti, v níž stěžovatel tvrdil podjatost soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jana Vyklického a soudců Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014. Ke zdůvodnění uvedl, že soudce JUDr. Jan Vyklický působil v době vymezené zákonem č. 480/1991 Sb., o době nesvobody, na Obvodním soudu pro Prahu 10 a podílel se na politických represích vůči stěžovateli. Námitku podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014, dále nerozvedl.

[11] Soudce JUDr. Jan Vyklický ve vyjádření k námitce podjatosti uvedl, že v minulosti rozhodoval o návrzích stěžovatele v občanskoprávních sporech, a to výhradně v rámci platného rozvrhu práce Obvodního soudu pro Prahu 10, a žádným jiným způsobem

nepřišel se záležitostmi stěžovatele do styku. Osobně stěžovatele nezná, nemá zájem na určitém výsledku řízení a podjatý se necítí.

[12] Námitka podjatosti byla postupem podle § 8 odst. 5 s. ř. s. předložena k rozhodnutí jinému senátu Nejvyššího správního soudu, který o ní uvážil následovně.

[13] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[14] Dle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník řízení uplatnit námitku podjatosti do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti soudce dozvěděl. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka podjatosti musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je podjatost dovozována.

[15] Ústavní soud ve své judikatuře vyslovil, že „*důvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protiřečícími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otřásají*“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000).

[16] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze jen výjimečně a ze závažných důvodů, které soudci reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (viz usnesení Nejvyššího správního soudu čj. Nao 19/2003 - 16).

[17] Po zhodnocení námitky podjatosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky k vyloučení soudců dle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou dány.

[18] Stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, pro něž by soudce JUDr. Jan Vyklický měl či mohl být vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci stěžovatele. Dovozoval podjatost soudce z jeho předchozí rozhodovací činnosti a z blíže neupřesněného podílu na politických represích vůči stěžovateli. Neuvedl však, v čem takové represe měly spočívat a jak se na nich uvedený soudce měl podílet. Obecné a nepodložené domněnky stěžovatele nemohou být důvodem vyloučení soudce pro podjatost. Postup soudce při rozhodování v jiných věcech dle zákona, a to věty třetí § 8 odst. 1 s. ř. s., rovněž nemůže být důvodem pro vyloučení soudce v právě řešené věci. Námitka podjatosti postavená na popsaných skutečnostech proto není důvodná. O podjatosti soudce nesvědčí ani jiná skutečnost obsažená ve spise.

[19] Nejvyšší správní soud dále zkoumal, zda je nezbytné se zabývat námitkou podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014. Pokud totiž účastník řízení vznese námitku podjatosti soudců určitého soudu a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u nich bude shledán důvod k vyloučení. I při posuzování námitky podjatosti je totiž nutné respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen dotud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat. (Srov. usnesení Nejvyššího správního soudu čj. Nao 32/2005 - 33.)

[20] Soudci Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014, jsou soudci sedmého, devátého a desátého senátu Nejvyššího správního soudu (jednalo se o řízení o námitce podjatosti sp. zn. Nao 236/2014, řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí o návrhu na přiznání osvobození od soudních poplatků sp. zn. 7 As 210/2014, řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku a vydání předběžného opatření sp. zn. 7 As 211/2014, řízení o přikázání věci sp. zn. Nad 103/2015 a řízení o kasační stížnosti proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku sp. zn. 10 As 195/2015).

[21] Na základě rozvrhu práce byl však k projednání kasační stížnosti stěžovatele ze dne 11. 2. 2016 určen třetí senát Nejvyššího správního soudu, z jehož členů stěžovatel namítl podjatost jen vůči JUDr. Janu Vyklickému. Nejvyšší správní soud se proto v předložené věci předně zabýval tím, zda je námitka podjatosti důvodná ve vztahu k uvedenému soudci a důvodnost námitky neshledal, jak je popsáno výše. Náhradníky pro případ vyloučení některého ze soudců třetího senátu i pro případ jejich dlouhodobé nepřítomnosti jsou soudci čtvrtého senátu (srov. Pravidla pro zastupování v Rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu).

[22] Ve smyslu shora popsaných závěrů tedy nebylo nezbytné, aby se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou podjatosti vznesenou stěžovatelem proti soudcům sedmého, devátého a desátého senátu Nejvyššího správního soudu jako soudcům Nejvyššího správního soudu, kteří rozhodovali ve vztahu k věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 9/2014.

[23] Za situace, kdy dotčený soudce třetího senátu Nejvyššího správního soudu vyloučil existenci skutečností, jež by mohly být důvodem jeho podjatosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jan Vyklický není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 As 36/2016.

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. května 2016

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu (řádná dovolená)

v zastoupení: JUDr. Jan Passer